

AKAY

“RİSKİ AZALT AFETE MARUZ KALMA”

2025 YILINDA DÜNYA GENELİNDE 102 MİLYON HEKTAR ORMANLIK ALAN YANDI

DOĞA KAYNAKLI AFETLER
2025’TE BUGÜNE KADAR 131
MİLYAR DOLARDAN FAZLA
KAYBA NEDEN OLDU

DEPREM UYGULAMALARI,
ANDROİD UYARISI... NEDİR
BUNUN GERÇEĞİ?

AFET KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ
İÇİN HEDEF GRUPLAR

YATAN HASTALAR İÇİN
DEPREMDE ZARAR
AZALTMA KILAVUZU

GÜVENLİ YAŞAMAYI
ÖĞRENİYORUM “SELLER”

AKAY E-DERGİ

YAYIN KURULU

1. AHMET KÖSE (BAŞKAN)
2. AYL A ÖZGÜLDEZ
3. AYŞEN GÜMRÜKÇÜ ÇETİNER
4. NİLAY ERGENÇ
5. ÖYKÜ KARABIYIK
6. EDANUR GÖZET (TASARIM)
7. FUAT KURUMAHMUT (TASARIM)

AKAY DERNEĞİ YÖNETİM KURULU

1. AHMET KÖSE (BAŞKAN)
2. PROF. DR. ŞERİF BARIŞ (2.BAŞKAN)
3. PROF. DR. ALPARSLAN KUZUCUOĞLU (GENEL SEKRETER)
4. AYL A ÖZGÜLDEZ (SAYMAN ÜYE)
5. PROF. DR. O.METİN İLKİŞİK (ASİL ÜYE)

BİLİM KURULU

1. PROF. DR. O.METİN İLKİŞİK
2. PROF. DR. ŞERİF BARIŞ
3. PROF. DR. ALPARSLAN KUZUCUOĞLU

İLETİŞİM:

Arama Kurtarma ve Acil Yardım
Derneği (AKAY)
Yeniköy Mah. Çağatay Sok. No:8 1/B
Sarıyer / İstanbul / Türkiye

Telefon:
+90 532 562 4410 (Ahmet Köse)

E-posta: akaydernegi@gmail.com
info@akay.org.tr

web: www.akay.org.tr

Kapak Fotoğrafi : pexels.com

İkinci Sayfa Fotoğrafi : Fuat Kurumahmut

İÇİNDEKİLER

SAYI 4 / EKİM 2025

GÜNCEL HABERLER	5
DERNEĞİMİZDEN HABERLER	9
KÜLTÜR KÖŞESİ	10
MEHRNAZ (BAYLAN) MORTAZAVİ “AFET KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ İÇİN HEDEF GRUPLAR”	12
DOĞAN TONCER “TÜRKİYE’NİN YENİ İKLİM KANUNU: ARTILAR VE EKSİLER”	17
DOĞAN TONCER “KAMÇATKA’DAN GELEN SES: YERKÜRE BİZE NE ANLATIYOR?”	19
AYŞEN GÜMRÜKÇÜ ÇETİNER “YATAN HASTALAR İÇİN DEPREMDE ZARAR AZALTMA KILAVUZU”	20
KARİYER / DUYURULAR	23
ÇOCUK KÖŞESİ - AHMET KÖSE “GÜVENLİ YAŞAMAYI ÖĞRENİYORUM: SELLER”	24

EDITOR

Yayın Kurulu adına
MURAT UZAN
SARAKAY
Derneği Başkanı

Değerli Okurlarımız,

Geçtiğimiz aylarda gerek ülkemizde gerekse dünyada yaşanan depremler, seller ve yangınlar bir kez daha bizlere şunu gösterdi: Afetleri engelleyemeyiz ama hazırlıklı olabiliriz. Hazırlık, yalnızca binaların sağlamlığı veya teknolojik sistemlerle sınırlı değildir; aynı zamanda toplumun bilinç düzeyi, gönüllülük ruhu ve dayanışma gücüyle doğrudan ilişkilidir.

Bu noktada arama kurtarma faaliyetleri, afetlere hazırlığın en önemli boyutlarından biridir. Afet anında doğru ve hızlı bir arama kurtarma müdahalesi, birçok insanın hayatını kurtarabilir ve felaketin boyutunu azaltabilir. SAR AKAY olarak bizler, profesyonel ekipmanlar ve eğitimli gönüllülerle birlikte, afet bölgelerinde arama kurtarma çalışmalarını etkin bir şekilde yürütmekteyiz. Ayrıca, arama kurtarma farkındalığını toplumun her kesimine yaymak, özellikle çocuklarımız ve gençlerimizi bu konuda bilinçlendirmek için özel projeler geliştirmekteyiz. Bu sayede, gelecekte afetlere karşı daha güçlü, organize ve dayanıklı bir arama kurtarma ağı oluşturmayı hedefliyoruz.

Bu nedenle derneğimiz, her fırsatta afet bilincini ve arama kurtarma farkındalığını yaygınlaştırmak, özellikle çocuklarımızı ve gençlerimizi bu konuda eğitmek için projeler geliştirmekte; ulusal ve uluslararası iş birlikleriyle bilgi ve deneyim paylaşımını artırmaktadır. Toplumda afet kültürünün kökleşmesi, yalnızca can kayıplarını azaltmakla kalmayacak, aynı zamanda geleceğimizi daha güvenli kılacaktır.

Önümüzdeki dönemde de deprem, sel, yangın ve iklim krizi gibi konulara dair farkındalık çalışmalarımıza devam edecek; siz değerli okurlarımızla birlikte afetlere karşı daha dirençli bir toplum inşa etme yolunda adımlar atacağız.

Unutmayalım: Afetler doğaldır, ama büyük felaketlere dönüşmeleri bizim hazırlıksızlığımızdan kaynaklanır. Kardeş derneğimiz AKAY Arama Kurtarma ve Acil Yardım Derneğimiz ile birlikte koordineli bir şekilde çalışarak ülkemize katkı sunmaya devam ediyoruz. AKAY E Dergisinde gerek faaliyetlerimizin duyurulması gerekse bu sayıda Editör yazısını SARAKAY Derneğimiz adına bana imkan tanıdıkları için çok teşekkür ederim.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramınız kutlu olsun.

AKAY E Dergisini keyifle okumanızı ve çevrenizde tavsiye ederek afet bilinci oluşturmada destek olmanızı rica ederiz.

Saygılarımla,

Sevgili Okurlarımız;

AKAY Afet E-Dergisinde yayınlanmasını istediğiniz **Bildiri, Makale ve Teknik yazılarınız** Times News Roman formatında, tek satır paragraf aralığında; tablo, şekiller, kaynakça dahil, en fazla 7 sayfa olmalıdır. Yayınlanması istenilen yazılarınızı AKAY Derneğimize ait akaydernegi@gmail.com veya info@akay.org.tr elektronik posta adresine en geç her ayın 15'ine kadar gönderilmelidir.

BALIKESİR'DE 6.1 BÜYÜKLÜĞÜNDE DEPREM!

Balıkesir'in Sındırgı ilçesinde 10 Ağustos 2025 günü 6,1 büyüklüğünde deprem meydana geldi. İçişleri Bakanı Yerlikaya, depremde yıkılan bir binanın enkazından 4 kişinin kurtarıldığını, 1 kişinin ise kaldırıldığı hastanede hayatını kaybettiğini açıkladı. Deprem, Balıkesir merkezin yanı sıra İzmir, Kütahya, Yalova, İstanbul, Manisa, Uşak, Aydın, Eskişehir, Sakarya Yalova ve Tekirdağ'da da hissedildi. AFAD'ın internet sitesinde yer alan bilgiye göre, merkez üssü Balıkesir'in Sındırgı ilçesinde saat 20.01'de 4,6, saat 20.04'te 4,1 ve saat 20.06'da 4 büyüklüğünde 3 sarsıntı kaydedildi.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

AFGANİSTAN'DA 6.0 BÜYÜKLÜĞÜNDEKİ DEPREMDE 2.200'DEN FAZLA KİŞİ ÖLDÜ

31 Ağustos'u 1 Eylül 2025'e bağlayan gece, Afganistan'ın doğusunda 6.0 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi, ardından en büyüğü 5.2 olan en az beş artçı sarsıntı meydana geldi. Deprem merkezi üssü, Nangarhar eyaletinin başkenti Celalabad'a 27 kilometre uzaklıkta, sığ su derinliği ise sadece sekiz kilometre olarak belirlendi. 4 Eylül Perşembe günü güncellenen son ölü sayısı 2.200'e, yaralı sayısı ise 4.000'den fazlaya yükseldi. Yetkililer, arama kurtarma çalışmalarının devam etmesiyle bu sayıların artabileceği konusunda uyarıyor.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

DEPREM UYGULAMALARI, ANDROİD UYARISI... NEDİR BUNUN GERÇEĞİ?

İstanbul'daki Silivri merkezli depremlerin ve son olarak Sındırgı'da gerçekleşen depremin ardından erken uyarı sistemleri tartışma konusu oldu. 30 saniye erken haber verdiği iddia edilen bu sistemlerin olası bir depremde fayda edip etmeyeceğini Paleosismoloji Uzmanı Ramazan Demirtaş'a sorduk. Dr. Ramazan Demirtaş erken uyarı yaptığını iddia eden sistemlerle ilgili, "Depremi erkenden ön gördüğünü iddia eden arkadaşlar pazarlama peşinde. Erken uyarı deprem kestirimi değildir. Yani bu arkadaşlar sanki deprem 20-30 saniye önce biliyorlarmış ve uyarıda bulunmuş gibi pazarlama yapıyorlar. Aslında deprem oluyor. Deprem olduğu için iki farklı dalga yayılıyor. İlk olarak P dalgası yayılıyor. P dalgası çok hızlı yayılır. Saniyede 6 km hızla yayılır. İlk o yayıldığı için o dalga gelir.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

DÜNYA TARİHİNDEKİ EN BÜYÜK DEPREMLER: KAMÇATKA 8. SIRADA

Rusya'nın Kamçatka Yarımadası açıklarında meydana gelen 8.8 büyüklüğündeki deprem, gezegende şimdiye kadar kaydedilen en büyük on deprem arasında yer alıyor. Tüm Pasifik kıyıları tsunami tehlikesiyle alarında. 1952 yılında da 9 büyüklüğünde bir depremle sarsılan Kamçatka, Pasifik'teki en aktif faylardan birinin üzerinde. Şimdiye kadar kaydedilen en büyük deprem ise, 9.5 büyüklüğündeki Büyük Şili Depremi.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

KAMÇATKA'DAKİ YANARDAĞ PATLADI

Rusya'nın Kamçatka yarımadasındaki Klyuchevskoy yanardağı, Çarşamba günü ada açıklarında meydana gelen 8.8 şiddetindeki depremin ardından patlamaya başladı. Telegram'da yayınlanan bir açıklamada, Rus Bilimler Akademisi Birleşik Jeofizik Servisi "Batı yamacında yanan sıcak lav akıntısı gözlemleniyor. Yanardağın üzerinde güçlü bir parıltı ve patlamalar var" açıklamasını yaptı. Meydana gelen 8,8 büyüklüğündeki deprem, uzak Rus bölgesinde binalara zarar verdi ve birkaç kişinin yaralanmasına neden oldu, ancak can kaybı bildirilmedi.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

ABD'NİN TEXAS EYALETİNDEKİ SEL FELAKETİNDE KAYIPLARIN BÜYÜK BÖLÜMÜNE ULAŞILDI

ABD'nin Texas eyaletinde 4 Temmuz 2025'de meydana gelen sel felaketinde 135 kişi hayatını kaybetmiş kayıp olarak bildirilen 160 kişinin büyük çoğunluğunun sağ olarak bulunduğu ve kayıp sayısının 3'e düştüğü açıklandı. ABD'nin güney eyaleti Texas'ta 4 Temmuz'da aniden başlayan şiddetli yağış sonucu Kerr bölgesindeki Guadalupe Nehri taşarak sele yol açmıştı. Texaslı yetkililer, hava tahmini ile ilgili yanlış ve eksik bilgilendirmede bulunan ABD Ulusal Hava Durumu Servisi (NWS) hakkında şikâyetle bulunmuştu.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

PAKİSTAN'DA SEL FELAKETİ

26 Haziran'dan bu yana normalin üzerinde seyreden muson yağmurları nedeniyle Pakistan genelinde en az 645 kişi yaşamını yitirdi. Pakistan'da ani sel felaketinde hayatını kaybedenlerin sayısı 300'ü geçti. Khyber Pakhtunkhwa eyaletine bağlı Buner bölgesinde cuma günü meydana gelen selde 150'den fazla kişinin hala kayıp olduğu bildirildi. Askeri yetkililer, Pakistan Hava Kuvvetleri'nin yardım çalışmalarında önemli rol oynadığını, Karaçi limanından Peşaver'e 48 ton yardım malzemesini hava köprüsüyle ulaştırdığını açıkladı.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

2025 YILINDA DÜNYA GENELİNDE 102 MİLYON HEKTAR ORMANLIK ALAN YANDI

1 Haziran 2025 itibarıyla, küresel olarak 100 milyon hektardan fazla alan yanmıştı. Bu alanın yaklaşık yarısı Afrika kıtasında yandı. Dünyamız, 2012 ve 2015 yıllarının dünya çapında en yüksek orman kaybını yaşadığını ve her iki yılda da yaklaşık 440 hektar ormanın yandığını gösteriyor. Bu rakam, 2024'te 388 milyon hektara, 2023'te ise yaklaşık 400 milyon hektara ulaşacak. 2019 ve 2020 yıllarında orman yangınları nedeniyle 400 milyon hektardan fazla alan yok oldu.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

DOĞA KAYNAKLI AFETLER 2025'TE BUGÜNE KADAR 131 MİLYAR DOLARDAN FAZLA KAYBA NEDEN OLDU

*Enflasyona göre ayarlanmış

Grafik: Grace Manthey / CBS Haberleri • Kaynak: [Münih RE](#)

Sigorta Şirketi Munich Re'nin yeni raporuna göre, Los Angeles'taki orman yangınları ve şiddetli bahar fırtınaları, 2025'in ilk yarısında küresel çapta 131 milyar doları aşan kayba neden olan doğal afetlerden sadece birkaçı. 2025'te bugüne kadarki toplam sigortalı kayıplar, 2024'ün aynı zaman dilimine göre biraz daha düşük olsa da, yine de uzun vadeli ortalamaların üzerinde gerçekleşti.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

BUNLAR ARTIK DOĞAL AFET DEĞİL: FELAKETLER PEŞ PEŞE

Pakistan'ın kuzeyinde günlerdir süren sağanakların tetiklediği seller yüzlerce can aldı. Bu felaketten birkaç hafta önce Rusya'nın Uzak Doğusu açıklarında 8,8'lik deprem oldu, Pasifik'te dev tsunamiler oluştu. Brezilya'nın güneyinde yüzyılın selleri yaşandı; Libya'nın Derna'sında barajlar yıkıldı; 6 Şubat depremlerinin yaraları ise hala taze. Son beş yılda dünyanın dört bir yanında peş peşe gelen bu felaketler, doğa olaylarının artık daha sık afete dönüştüğünü gösteriyor.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

DÜNYA TARİHİNİN EN KARA YAZI

Son 3 ayda dünya genelinde yaklaşık 8,6-9 milyon hektar alan kül oldu. Bu, neredeyse Portekiz'in yüzölçümüne eş değer bir alanın yalnızca bir yaz mevsiminde yanması demek. 2025 yazı, tüm dünyanın toplumsal hafızasında kara bir sayfa olarak yerini aldı. Haziran, temmuz ve ağustos ayları boyunca dünya genelinde çıkan yangınlar yalnızca yerel felaketler olarak kalmadı; yanan alanların büyüklüğü artık kıtaların hafızasına kazındı. Resmî verilere göre son üç ayda Kanada'dan ABD'ye, İspanya'dan Yunanistan'a, Suriye'den Türkiye'ye kadar uzanan coğrafyada toplam yaklaşık 9 milyon hektar orman alanı kül oldu.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

METRO OLAN HER YER SİĞINAKMIŞ!

Sığınaklar, pek çok afette, krizde, savaşta ve acil durumda insanların can güvenliğini sağlıyor. Türkiye, son yıllarda çevresinde yaşanan savaşlar ve bombardımanlara en yakın şahitlerden biri olarak, sığınakların bu gibi durumlarda önemli birer yaşam alanı olacağının da farkında. Bu nedenle Atatürk'le başlayan, 1988'de geliştirilerek yönetmelik haline gelen ve 2018'de ise inşası 'zorunlu' tutulan sığınakların önemi gün geçtikçe artıyor. Ama 85 milyonu her türlü kriz, kaza ve afetten koruyacak sığınaklar sıfırdan mı inşa edilecek?

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

www.akay.org.tr

AKAY

ARAMA KURTARMA VE ACİL YARDIM DERNEĞİ

FUAR KONUŞMACILARI

GELECEĞİ AYDINLATAN FUAR: BIGIS & ELF 2025

Elektrik Elektronik Enerji
Akıllı Ev Aydınlatma

Elektrik, Elektronik, Aydınlatma, Enerji ve Akıllı Yaşam teknolojilerinin buluşma noktası: **BIGIS & ELF Fuarı**! Yenilikçi çözümleri keşfetmek, sektörün öncü markalarıyla tanışmak ve güçlü iş birliklerine adım atmak için siz de bu dinamik ortamda yeriniz alın. **Profesyonelleri, Üreticileri ve Yatırımcıları** bir araya getiren bu buluşmada: **ziyaretçi olun, katılımcı olun, markanızı geleceğe taşıyın.**

27-30 KASIM Yenikapı Avrasya Gösteri & Sanat Merkezi (Dr. Mimar Kadir Topbaş Gösteri ve Sanat Merkezi) 10.00 18.00

Prof. Dr. O. Metin İlkayık
AKAY Derneği Kurucu Başkanı
"Doğa Kaynaklı Afetler
Konusunda Sohbetler"

Prof. Dr. Şerif Barış
AKAY Derneği 2. Başkanı
"İstanbul'un Deprem
Gerçeği ve Yapılması
Gerekenler"

Asil Kuzucuoğlu
"Afet İnsani Yardımlarında
Mühendislik Uygulamaları"

Ahmet Köse
AKAY Derneği Başkanı
"Meteorolojik Kaynaklı
Afetler ve Akıllı
Şehirlerde Erken Uyarı
Sistemleri"

27-30 Kasım 2025 tarihleri arasında Yenikapı Avrasya Gösteri Merkezinde 2025 yılı, teknoloji ve inovasyon alanında büyük bir buluşmaya ev sahipliği yapacak!

Fuara derneğimiz stand açıyor. Fuar boyunca standımızı ziyaret edecek konukların soruları konusunda uzman hocalarımız tarafından cevaplanmaya çalışılacak. Ayrıca fuar süresince her gün bir hocamız fuara ziyarete gelenlere Afet Farkındalığı kapsamında konuşma yaparak sohbet etme şansı bulacak.

www.akay.org.tr

BU AYKİ ÖNERİLERİMİZ		
FİLM ÖNERİSİ 	BELGESEL ÖNERİMİZ 	KİTAP ÖNERİMİZ

San Andreas Fayı Film Özeti: California’da yaşanan ve Batı Kıyı Şeridi’nin tamamını etkileyen büyük çaplı bir deprem faciasının ardından yaşanan arama kurtarma sürecinde, itfaiye eri Tom’un yaşadıklarını ön plana alan film, genç adamın duygusal hayatı ile sorumluluklarını dengede tutma çabasına odaklanıyor. Kötü şöhreti ile bilinen San Andreas Fayı’nın kırılması ile 9 büyüklüğünde bir depremle Kaliforniya sallanır. Bir arama kurtarma pilotu ve artık araları pek de iyi olmayan eşi, Los Angeles’tan San Francisco’ya, kızlarını kurtarmak için yola çıkarlar. Ancak, kuzeye yaptıkları bu tehlikeli yolculuk, henüz sadece bir başlangıçtır.

Geride Kalan Mermanat Belgesel Özeti: Mevsimlik işçi olarak çalışan babaları büyükşehire giden Bahri ve Damla’nın, Rize’nin Pazar ilçesinde bulunan Marmenat köyünde 80 yaşındaki komşuları Nokta

nine ile yaşantılarına tanık oluyoruz. 2016 yılında Indie Film Fest LA Kısa Belgesel dalında Birincilik ödülüne sahip olan ödüllü belgesel “Geride Kalan Mermanat” TRT Belgesel’de!

Afet Yönetimi El Kitabı Özeti: Afet yönetimi el kitabı özeti, afet öncesi hazırlık, afet sırası müdahale ve afet sonrası iyileştirme süreçlerini kapsayan bir rehberdir. Bu süreçler, risk analizi, erken uyarı sistemleri, tahliye planları ve afetzedelere yardım gibi temel unsurları içerir. Amaç, can kayıplarını ve maddi zararları en aza indirmektir. El kitabı, afetlere karşı dirençli toplumlar oluşturmak için çeşitli yöntemler sunar ve farklı paydaşlar arasındaki koordinasyonu vurgular.

Satın almak için [tıklayınız](#).

DEPREM VE KÜLTÜR MÜZESİ

Sakarya, Merkez, Cumhuriyet Mahallesi Kavaklar Caddesi’nde yer alan ve Adapazarı Belediyesi’ne bağlı olan Deprem Müzesi 450m²’lik kullanım alanına sahiptir. Sergi standları, kafeterya ve sinevizyon salonu bulunan müzede; Adapazarı’n da meydana gelen 1967 ve 1999 yılı depremlerine ilişkin deprem öncesi ve sonrası fotoğraflar ile suni deprem yaratan titreşimli elektronik bir stant, depremde yıkılan binaların yapıım tekniği ile ilgili inşaat malzemeleri ve sismograf ile depremle alakalı diğer unsurlar sergilenmektedir.

Yazının devamı için [tıklayınız](#).

**1. Mühendislik Sismolojisi ve Kent Jeofiziği
Sempozyumu**
23-24 Ekim 2025, Erzincan
1. DUYURU

DISİPLİNLER ARASI PAYLAŞIM VE TARTIŞMA ORTAMI

Sempozyum Konuları

- Deprem Erken Uyarı Sistemi
- Deprem İstatistiği
- Deprem-Zemin-Yapı İlişkisi (Çok Disiplinli)
- Havza Etkisi ve Modelleme
- Makine Öğrenmesi ile Deprem Araştırmaları
- Mikrobölgeleme
- Sahaya Özel Sismik Tehlike ve Dinamik Analizler
- Sivilaşma Analizi
- Sismoloji ve Tektonik
- Uzaktan Algılama ve CBS Uygulamaları
- Yapı Jeofiziği ve Yapı Sağlığı İzleme
- Zemin ve Çevre Problemleri

Önemli Tarihler

Sempozyum Tarihi : 23-24 Ekim 2025
Özet Gönderim Son Tarihi: 22 Eylül 2025

Yer: EBYÜ Deprem Teknolojileri Enstitüsü
Konferans Salonu

*Sözlü ve Poster Sunumları
Gerçekleştirilecektir*

**PANEL: DEPREM RİSKLERİNİN AZALTILMASINDA YER BİLİMİ VE
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ UYGULAMALARI
VE
DEPREMLE İLGİLİ DOĞRU BİLİNENEN YANLIŞLAR**

**Katılım ücretsizdir,
Tüm halkımız davetlidir !**

Sempozyum Düzenleme ve Yürütme Kurulu Üyeleri	
EBYÜ Deprem Teknolojileri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Şevket ÖZDEN	
Düzenleme ve Yürütme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Eren PAMUK	
Yürütme Kurulu	Düzenleme Kurulu
Özgeç AKIN, Dr.	Fahriye AKAR, Dr.
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
Erdem BAYRAK, Doç. Dr.	Mehmet Sefa ARSLAN, Dr.
Atatürk Üniversitesi	Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
Çağlar ÖZER, Doç. Dr.	Seçkin Özgür ÇITAK, Dr.
Atatürk Üniversitesi	Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
Ali SİLAHTAR, Doç. Dr.	Metin KAHRAMAN, Dr.
Sakarya Üniversitesi	Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
Mustafa ŞENKAYA, Doç. Dr.	Şevket ÖZDEN, Prof. Dr.
Bursa Uludağ Üniversitesi	Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
Aykut TUNÇEL, Doç. Dr.	Yasemin KORKUSUZ ÖZTÜRK, Dr.
Dokuz Eylül Üniversitesi	Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi
	İbrahim SENCAR, Araş. Gör.
	Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi

*Soyisim göre alfabetik sııra ile

Web Sayfası

Kayıt Formu

Sempozyum Web: <https://mskj2025.ebyu.edu.tr>
Sempozyum e-mail: mskjinfo@gmail.com

Yazının devamı için [tıklayınız.](http://www.akay.org.tr)

www.akay.org.tr

AFET KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ İÇİN HEDEF GRUPLAR

MEHRNAZ (BAYLAN)
MORTAZAVİ

Jeofizik Yüksek Mühendisi

Bu çalışma; 2012 yılında İstanbul Üniversitesi Jeofizik Mühendisliği Bölümünde, Afet Yönetimi konulu doktora öğrencisi olarak Psikoloji Bölümünden aldığım ders kapsamında hazırlanmış olup, o yıllardaki afet hazırlığı çalışmaları ve planlarını da içermektedir.

Giriş

Ülkemizin yaklaşık 2/3'ü 1. ve 2. dereceden Deprem tehlike altındadır. Buna ilave olarak, heyelan, su taşkınları ve sel gibi doğal afetler, kimyasal ve biyolojik ve teknolojik afetlerin yanı sıra terör ile birlikte maruz kaldığımız risklerin sayısı artmakta ve önlem almamız da bir o kadar kaçınılmaz, gerekli ve öncelikli konuma gelmektedir.

İster doğal ister teknolojik olaylara karşı önlem alınmadığı için aslında afetlerin hepsi insan kaynaklıdır. Dolayısı ile bu riskleri aza indirmek veya ortadan kaldırmak da insana bağlıdır. Afet bilinci taşımayan bir toplumda afet kültürü oluşmadığı için o toplum tüm afet türlerine karşı zayıf, yetersiz ve yenik düşmeye mahkûmdur. Afet kültüründen yoksun toplumlar, bu eksikliği büyük can ve ekonomik kayıplara öder. Bu kayıpların bir kereye mahsus yaşanmadığını ve periyodik olarak devam ettiğini düşünürsek, toplumun gelişmesini engelleyeceği ve refah seviyesini düşüreceği kaçınılmazdır.

Afet Hazırlığı Projeleri

Afet kültürünün yaygınlaştırılması için ilk adım eğitimidir. Bu konuda Kocaeli Depremi'nden sonra üniversiteler, merkezi ve yerel yönetimler ve destekledikleri Sivil Toplum Kuruluşları çeşitli çalışmalar gerçekleştirmiştir. Arica 99 depreminden yasal mevzuat da defalarca yenilenmiş ve 2010'da AFAD'ın kuruluşu ile son halini almıştır. Boğaziçi Üniversitesinin 2000 yılında başlattığı ABC "Yapısal Olmayan Hasarlara Karşı Hazırlık" eğitimi, geniş kitlelere ulaşan başarılı eğitimler arasında yer almaktadır. AHEP, Afet Hazırlığı Eğitim Projesi, TAG Toplum Afet Gönüllüleri Projesi bu amaçla hazırlanan projelerden bazılarıdır. Bu konuda hazırlanan geniş kapsamlı

en yeni çalışma ise Mayıs 2012 de yayınlanan İSMEP “İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi” dir. Bu projenin 2006-2015 bütçesi 1.2 Milyar € dır. Proje uygulamalarında özellikle kamu binalarının güçlendirilmesi ve bazılarının yeniden yapılması ağırlık taşımaktadır. Yanı sıra bazı belediyelerdeki imar planlama uygulamaları ile halkın afet bilincinin arttırılması konusunda da bazı projeler yürütölmektedir.

İSMEP Projesi içindeki halkın afet bilincinin arttırılması aşğıdaki çalışmaları kapsamakta;

- 1- Birey ve aile için depremde ilk 72 saat
- 2- Depreme karşı yapısal olmayan risklerin azaltılması
- 3- Depreme karşı yapısal risklerin azaltılması
- 4- Depreme karşı yapısal güçlendirme
- 5- Zorunlu deprem sigortası bilinci
- 6- Engelliler için depremde ilk 72 saat
- 7- Olağandışı durumlarda yaşamı sürdürme
- 8- Sağlık kuruluşları için afet acil yardım planlama rehberi
- 9- Sanayi ve işyerleri afet acil yardım planlama rehberi
- 10- Eğitim kurumları için afet acil yardım planlama rehberi
- 11- Afetlerde psikolojik ilkyardım
- 12- Afet zararlarını azaltmaya yönelik şehir planlama ve yapılaşma (Yerel Yöneticiler için eğitim kitapçığı)
- 13- Afet zararlarını azaltmaya yönelik şehir planlama ve yapılaşma (Teknik elemanlar için eğitim rehberi)
- 14- Afet zararlarını azaltmaya yönelik şehir planlama ve yapılaşma (Toplum temsilcileri için eğitim rehberi)

Afet Kültürü

Yukarıda adı geçen İSMEP projesinden de anlaşılacağı üzere, ölkemizde afet yönetimi ile ilgili uygulanan ve geliştirilecek projeler açısından yasalar ve kaynaklar yeterlidir. Ancak eksik olan, bu konuda uygun sayı ve kapsamda halkın deprem eğitimi ile ilgili projelerin olmayışdır. Amaç afet kültürünü toplumda yaygınlaştırmak ve bireylerin istekli ve gönüllü olarak önlem almalarını sağlamaktır. Ancak o zaman afetlerin can kaybı ve ekonomik zararları 1/10 mertebelerine indirilebilir.

Afet kültürünün toplumda benimsenmesi ve yaygınlaşması sonucu bireylerin afete karşı önlem almaları için, doğru bilgilerin doğru gruplara verilmesi savından yola çıkarak, her yaşta ve cinsiyette kişilerin bu konuda eğitilmesinin mümkün olması ile birlikte, toplumsal yapı afet eğitimi açısından irdelendiğinde ölkemizde 7-12 yaş arası çocuklar ve kadınlar bu eğitim için en uygun hedef grup olarak önerilebilir.

Hedef Eğitim Grupları Savını Destekleyen Türkiye’de yapılmış Sosyal Psikoloji Araştırmalar

Türkiye’de yapılan sosyal psikoloji ve pedagojik araştırmalar, afet kültürünü yerleştirmek üzere hedef eğitim grupları savını desteklemektedir. Bu çalışmada konu ile ilgili Beş kaynak özellikle dikkat çekmektedir.

1- Hacettepe Üniversitesinden A. Sertan BOZKURT ve Orhan AYDIN tarafından yapılan “Temel Yükleme Hataları”

2- Dokuz Eylül Üniversitesinden Işık GÜRŞİMŞEK ve Ege Üniversitesinden Melek GÖREGENLİ tarafından yapılan “Türk örneğinde İnsani Değerler, Yargılama Sistemi ve İnanç Kontrolü”

3- Ankara Üniversitesinden Derya HASTA ve Ali DÖNMEZ tarafından yapılan “Yetkecilik ve Bilişsel Karmaşıklık Düzeyi ile Siyasal İdeoloji Arasındaki İlişki”

4- Ankara Üniversitesinden Zahide KARAKİTAPOĞLU AYGÜN ve E. Olcay İMAMOĞLU tarafından yapılan “Türk Öğrenci ve Yetişkinlerinde Ahlaki Değer Kriterleri”

5- Gülbahar GÜL (2000) “Gelişim ve Öğrenme” (Sayfa 31,61,114-117) ve Dr. Ümrân KORKMAZLAR’ın (1995:80) “6-11 Yaş İlkokul Çocuklarında Özel Öğrenme Bozukluğu ve Tanı Yöntemleri”

Araştırmalar ve Yöntemler

1- Hacettepe Üniversitesinden A. Sertan BOZKURT ve Orhan AYDIN tarafından yapılan “Temel Yükleme Hataları”

Temel Yükleme Hataları adlı araştırmada, temel yükleme hatasının kültüre bağlı olup olmadığı

gelişimsel olarak incelenmiştir.

Yöntem

Araştırma, Ankara İli Çankaya ilçesine bağlı ilköğretim okulları ve liseler ile Hacettepe Üniversitesi'nde yürütülmüştür. Araştırmaya 7, 12, 15, ve 19 yaşlarında eşit sayıda kız ve erkek olmak üzere toplam 96 öğrenci katılmıştır.

Araştırmada veri toplama amacıyla Miller (1984; 1986) tarafından kullanılan yarı yapılandırılmış bir görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Bu teknik katılımcıların tanıdıkları birinin sergilediği olumlu bir davranışı betimlemelerini, ardından bu davranışın nedenlerini serbest bir biçimde açıklamalarını içermektedir. Katılımcıların davranışı nedenlerine ilişkin açıklamaları kaydedilmekte, daha sonra deşifre ederek içerik analizine tabi tutmaktadır.

İçerik analizi iki adımda gerçekleştirilir. Bu adımlardan ilki sözel ifadelerin önceden belirlenmiş analiz birimlerine bölünmesini, ikincisi ise bu birimlerden her birinin iyi tanımlanmış içerik kategorilerinden birine yerleştirilmesini içerir.

Araştırmada biri yaş, diğeri ana-babanın eğitim düzeyi olmak üzere iki yordayıcı değişken yer almaktadır. Yaş değişkeninin 7, 12, 15 ve 19 olmak üzere dört, ana-baba eğitiminin ise ilkököl ve üniversite mezunu olmak üzere iki düzeyi vardır. Neden türünün içsel ve dışsal olmak üzere iki kategorisi bulunmaktadır.

Bu araştırmada 7-12 yaş çocuklarda anne-babaları üniversite mezunu olanlarda ve olmayanlarda İçse ve Dışsal yükleme oranları paralel ilerlemektedir. Bu veri de bu grup çocuklarda verilen Afet Kültürü eğitiminin bu yaş grubu çocukların çoğunluğunda etkili olacağı ve eğitimin başarılı olma olasılığını yükselttiğini göstermektedir.

2- Dokuz Eylül Üniversitesinden Işık GÜRŞİMŞEK ve Ege Üniversitesinden Melek GÖREGENLİ tarafından yapılan "Türk örneğinde İnsani Değerler, Yargılama Sistemi ve İnanç Kontrolü"

Bu araştırmada Öğretmenlerimizin eğitim sistemimizin geleceğine yönelik düşüncelerini ve beklentilerini yansıtmaktadır.

Yöntem

Bu araştırmaya İzmir Devlet okullarında farklı branşlarda eğitim veren, %62'si 19-45 arası ve %67.5 bekar 211 stajyer öğretmen olmak üzere toplam 366 öğretmen (274'ü kadın), katılmıştır.

Bu çalışmada aşağıdaki ölçekler kullanılmıştır;

- Polarite Ölçeği
- Schwartz Değerleri Ölçeği;

- 1) Güç
 - 2) Başarı
 - 3) Zevke düşkünlük
 - 4) Teşvik etmek
 - 5) Kendini yönetmek
 - 6) Evrensellik
 - 7) Hayırseverlik
 - 8) Geleneksellik
 - 9) Normlara uymak
 - 10) Güvenlik
- Öğretim Sisteminde Demokrasi Algısı Ölçeği
 - Kontrol İnancı Ölçeği
 - Sistemi Yargılama Ölçeği

Bu çalışmada dikkate alınan sosyal parametreler incelenmiş, uluslar arası veri toplama araçları yardımı ile veriler değerlendirilerek kadınların erkekler göre daha fazla insancıl ve değişime açık oldukları ortaya çıkmıştır.

3- Ankara Üniversitesinden Derya HASTA ve Ali DÖNMEZ tarafından yapılan "Yetkecilik ve Bilişsel Karmaşıklık Düzeyi ile Siyasal İdeoloji Arasındaki İlişki"

Bu araştırmada, kişilerin yetkecilik (otoriteye boyun eğme), belirsizliğe karşı hoşgörüsüzlük, boyun eğicilik ve siyasal düşünce karmaşıklığı araştırılmıştır.

Yöntem

Bu araştırmaya 545 üniversite öğrencisi (293 kadın, 250 erkek ve cinsiyeti belirlenmeyen 2 kişi 19-32 yaş arası) katılmıştır.

Veri toplama araçları;

Kişisel bilgi formu
Siyasal düşüncenin karmaşıklığı ölçeği (SDKÖ)
Belirsizliğe karşı hoşgörüsüzlük ölçeği (BKHÖ)
Yetkeci kişilik ölçeği (YKÖ)
Boyun eğici davranışlar ölçeği (BEDÖ)

Bu araştırma kadınların erkeklere oranla daha az yetkeci olduklarını ortaya çıkarmıştır. Bu da kadınların daha az otoriter, karmaşık siyasal düşünce sahip ve belirsizliğe karşı hoşgörülü olduklarını ortaya koymuştur.

4- Ankara Üniversitesinden Zahide KARAKİTAPOĞLU AYGÜN ve E. Olcay İMAMOĞLU tarafından yapılan "Türk Öğrenci ve Yetişkinlerinde Ahlaki Değer Kriterleri"

Bu çalışmada son yüz yılda hızlı bir değişim geçiren Türk toplumunda, gençler ve yetişkinlerinde, cinsiyete göre kendini geliştirme, geleneksellik-dindarlık, evrenselcilik, hayırseverlik ve kuralcılık incelenmiştir.

Yöntem

Bu araştırma Ortadoğu Teknik Üniversitesinde genel psikoloji dersi alan 101 Öğrenci (47 kadın, 54 erkek, yaş ortalaması 21) ve öğrencilerin tanıdığı 101 Yetişkin (45 kadın, 56 erkek, yaş ortalaması 41), orta-üst sosyoekonomik düzeye ait toplam 202 katılımcı üzerinde yapılmıştır.

Bu çalışmada aşağıdaki insani değerler incelenmiştir;

- Ahlak Değerleri
- Kişisel Değerler
- Sosyal Değerler
- Değişime Açıklık
- Tutuculuk
- Kendini Geliştirme
- Değerlerin Üzerinde Olmak (Evrensellik, Hayırseverlik)

Kullanılan Ölçekler;

- Schwartz Değer Araştırması 1992
- Rokeach Değer Araştırması 1973
- Farklılaşma-Kazandırma Değer Ölçeği

Bu araştırmadan çıkan sonuçlara göre kadınlar geleneksel rollerinin yanı sıra modern hayatın gereksinimleri ile birlikte daha fazla hayırseverlik sergilemekte, toplumsal ve anlamlı değerleri daha çok önemsemekte ve hayırseverlik gibi evrensel değerler açısından daha çok öne çıkmaktadırlar.

5- Gülbahar GÜL (2000) "Gelişim ve Öğrenme" (Sayfa 31,61,114-117) ve Dr. Ümran KORKMAZLAR'ın (1995:80) "6-11 Yaş İlkokul Çocuklarında Özel Öğrenme Bozukluğu ve Tanı Yöntemleri"

Gülbahar GÜL'ün (2000:113) "Gelişim ve Öğrenme" adlı çalışmasında, insan zekâsının temelinde yatan zihinsel işlemlerin yaşa bağlı devreler boyunca geliştiğini açıklayan Piaget, ahlak gelişiminin de bu gelişime paralel bir oluşum gösterdiğini ortaya koymuştur. Ahlak gelişimi bireyin doğru, yanlış davranışları bilinçli olarak benimsemesiyle gerçekleşir. Kabul gören davranışlar iyi, görmeyenler ise kötüdür.

Ümran KORKMAZLAR'a (1995:80) "6-11 Yaş İlkokul Çocuklarında Özel Öğrenme Bozukluğu ve Tanı Yöntemleri" adlı araştırmasına göre 8-9 yaşından önce çocuklar kuralların nedenini bilmeden öğrenirler. 9-10 yaşından itibaren kuralların nedenlerini ve anlamlarını öğrenirler.

Piaget, ahlaki gelişim ile bilişsel gelişim arasında bir paralellik kurarak, soyut işlemler dönemine doğru ilerledikçe, çocukların dışa bağlı dönemden, özerk döneme geçtiklerini ifade etmiştir. Dışa bağlı dönemde çocuk yetişkinler tarafından konulan kuralları sorgulamadan kabul eder. Özerk dönemde ise çocuklar başkalarının değerlendirmelerinden çok kendi yaptıkları değerlendirmeye uygun davranmaya başlarlar. Piaget özerk döneme geçiş için kesin bir yaş sınırı vermemekle birlikte, ilkököl son sınıfa doğru (10-11 yaş) çocukların ahlaki değerlendirmelerinde özerk döneme özgü özellikler ortaya çıkmaya başlamaktadır.

Her iki araştırma, 9-12 yaşların çocuklar için zihinsel ve ahlaki gelişim evresi olduğu, bunun yanı sıra kuralların nedenini öğrenme ve anlamlandırma dönemi de olduğunu ortaya koymuştur.

Sonuç

Toplumumuzda afet bilincini yükseltmek ve afet kültürü oluşturarak, maruz kalacağımız özellikle de kaçınılmaz deprem riskine karşı hazırlıklı olmamızı sağlayacak ve büyük can ve ekonomik kayıpları en aza indirecektir. Nitekim resmi rakamlara göre önlem olarak zarar 1/10'a kadar inmektedir. Afet eğitimlerinin topluma yayıldığı ve afet kültürün olduğu ülke Japonya bu konuda en başarılı ülke örneğidir. Önlem almayan ülke örneği Haiti dir. Yaklaşık 9 milyon nüfusu olan Haiti'nin Ocak 2010 depreminde 250,000 hayatını kaybetmiş, 3 milyon kişni hayatı etkilenmiştir. Bu afetin Haiti'ye maliyeti 278 milyar\$ olmutur.

Yukarıda değinilen araştırmalar dikkate alarak doğru hedef gurupları olarak tanımladığım özellikle 7-12 yaş grubu çocuklar ve kadınları bilgilendirmek ve eğitmek uygun olacaktır.

Toplumların afete hazırlamak amacı ile planlanan yüksek maliyetli zarar azaltma projelerinin yanı sıra toplumların duyarlılığının arttırılması için afet eğitim projelerinin geliştirilmesi daha etkin, daha ucuz ve daha kısa sürede amaca ulaşmasını sağlayacaktır.

Öneri

Çıkan sonuca göre 7-12 yaş grubu çocuklara anneleri ile birlikte afet hazırlığı eğitimi verilmesi öneriliyor.

Sevgili Okurlarımız;

AKAY Afet E-Dergisinde yayınlanmasını istediğiniz Bildiri, Makale ve Teknik yazılarınız Times News Roman formatında, tek satır paragraf aralığında; tablo, şekiller, kaynakça dahil, en fazla 7 sayfa olmalıdır. Yayınlanması istenilen yazılarınızı AKAY Derneğimize ait akaydernegi@gmail.com veya info@akay.org.tr elektronik posta adresine en geç her ayın 15'ine kadar gönderilmelidir.

www.akay.org.tr

TÜRKİYE’NİN YENİ İKLİM KANUNU: ARTILARI VE EKSİLERİ

DOĞAN TONCER
Eski AFAD Müdürü

Türkiye’nin yeni yasalaşan İklim Kanunu, ülkenin iklim değişikliğiyle mücadelesinde önemli bir dönüm noktası olarak görülüyor. Bu kanun, Türkiye’nin Paris Anlaşması kapsamındaki taahhütlerini yerine getirme ve yeşil dönüşüm hedeflerine ulaşma yolunda atılmış stratejik bir adım. Ancak her yeni düzenlemede olduğu gibi, bu kanunun da hem potansiyel faydaları hem de bazı zorlukları bulunuyor.

Kanunun Artıları

- * Paris Anlaşması Hedefleriyle Uyum: Kanun, Türkiye’nin Paris Anlaşması’na taraf olmasının ardından ulusal düzeyde hukuki bir çerçeve oluşturarak iklim hedeflerine ulaşma kararlılığını pekiştiriyor. Bu, uluslararası alanda Türkiye’nin iklim politikalarına olan güveni artırabilir.
- * Net Hedefler ve Yol Haritası: Kanun, Türkiye’nin net sıfır emisyon hedefine ulaşma yolunda bir yol haritası sunuyor. Bu, özellikle enerji, sanayi ve ulaştırma gibi kritik sektörlerdeki dönüşüm için bir çerçeve sağlıyor. Belirlenen hedefler, kamu ve özel sektör için uzun vadeli planlama yapma imkanı sunuyor.
- * Karbon Fiyatlandırması ve Emisyon Ticareti: Kanunun karbon fiyatlandırması mekanizmalarını ve emisyon ticareti sistemini öngörmesi, şirketler üzerinde emisyon azaltma baskısı oluşturacak ve düşük karbonlu teknolojilere yatırımı teşvik edecektir. Bu, ekonominin yeşil dönüşümünü hızlandırabilir.
- * İklim Uyum ve Dirençlilik: Kanun sadece emisyon azaltımına değil, aynı zamanda iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamaya ve dirençliliği artırmaya yönelik tedbirleri de içeriyor. Bu, özellikle tarım, su kaynakları yönetimi ve afet risk azaltma gibi alanlarda ülkenin hazırlığını güçlendirecektir.
- * Yeşil Finansman ve Yatırımların Teşviki: Kanun, yeşil finansman mekanizmalarını ve iklim dostu projelere yönelik yatırımları teşvik edecek düzenlemeler içeriyor. Bu, yeni iş alanları yaratabilir ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyebilir.
- * Toplumsal Farkındalık ve Katılım: Kanunun, iklim değişikliği konusunda toplumsal farkındalığı artırmaya ve yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların

sürece katılımını teşvik etmeye yönelik hükümleri bulunuyor.

Kanunun Eksileri ve Potansiyel Zorluklar

* Ekonomik Maliyetler ve Rekabet Gücü: Özellikle enerji yoğun sektörler için emisyon azaltım hedefleri ve karbon fiyatlandırması, kısa vadede üretim maliyetlerini artırabilir. Bu durum, uluslararası rekabette bazı sektörlerin dezavantajlı duruma düşmesine neden olabilir.

* Uygulama ve Denetim Zorlukları: Kanunun etkin bir şekilde uygulanması, güçlü bir denetim mekanizması ve yeterli insan kaynağı gerektirecektir. Bürokratik süreçlerin karmaşıklığı veya kurumlar arası koordinasyon eksikliği, uygulamanın aksamasına neden olabilir.

* Adil Geçiş ve Sosyal Etkiler: Fosil yakıtlara bağımlı sektörlerde çalışanlar için iş kaybı riski oluşabilir. Kanun, bu geçişin sosyal boyutlarını ve adil geçiş mekanizmalarını ne kadar kapsayıcı ve destekleyici bir şekilde ele aldığı konusunda endişeler barındırabilir.

* Sektörel Direnç: Özellikle mevcut iş modellerini değiştirmek zorunda kalacak bazı sektörlerden dirençle karşılaşılabılır. Bu direnç, hedeflere ulaşmayı yavaşlatabilir veya kanunun tam potansiyeline

ulaşmasını engelleyebilir.

* Finansman Yükü: Kanunun öngördüğü dönüşüm için gerekli olan finansman, kamu bütçesi ve özel sektör için önemli bir yük oluşturabilir. Özellikle yeşil teknolojilere ve altyapıya yapılacak yatırımların maliyeti yüksek olabilir.

* Teknolojik Bağımlılık: Düşük karbonlu teknolojilere geçişte dışa bağımlılık riski bulunabilir. Yerli ve milli teknoloji geliştirme kapasitesinin yetersizliği, bu dönüşümün maliyetini artırabilir ve süreci uzatabilir.

* Hedeflerin Yeterliliği: Bazı çevre kuruluşları ve uzmanlar, belirlenen hedeflerin küresel sıcaklık artışını 1.5 santigrat derecede tutma hedefine ulaşmak için yeterince iddialı olmadığını savunabilir.

Sonuç olarak; Türkiye'nin yeni İklim Kanunu, ülkenin iklim değişikliğiyle mücadelesinde ileriye dönük önemli bir adımdır. Kanun, net hedefler ve mekanizmalar sunarak yeşil dönüşümü hızlandırma potansiyeli taşıyor. Ancak, uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek ekonomik maliyetler, sosyal etkiler ve sektörel direnç gibi zorlukların dikkatli bir şekilde yönetilmesi gerekecek. Kanunun başarısı, büyük ölçüde siyasi iradeye, sağlam bir uygulama çerçevesine ve tüm paydaşların işbirliğine bağlı olacaktır.

Sevgili Okurlarımız;

AKAY Afet E-Dergisinde yayınlanmasını istediğiniz Bildiri, Makale ve Teknik yazılarınız Times News Roman formatında, tek satır paragraf aralığında; tablo, şekiller, kaynakça dahil, en fazla 7 sayfa olmalıdır. Yayınlanması istenilen yazılarınızı AKAY Derneğimize ait akaydernegi@gmail.com veya info@akay.org.tr elektronik posta adresine en geç her ayın 15'ine kadar gönderilmelidir.

www.akay.org.tr

KAMÇATKA'DAN GELEN SES: YERKÜRE BİZE NE ANLATIYOR?

DOĞAN TUNCER

Eski AFAD Müdürü

30 Temmuz 2025 sabahı, Rusya'nın doğusundaki Kamçatka Yarımadası açıklarında meydana gelen 8.8 büyüklüğündeki deprem, sismoloji tarihine geçti. Yerkürenin derinliklerinden gelen bu ses, sadece Rusya'nın değil, tüm dünyanın duyması gereken bir uyarıydı.

Bu denli büyük bir depremde, can kaybı yaşanmaması elbette sevindirici. Ancak bu, olayın tehlike boyutunu küçültmemeli. Bilakis, şans faktörünün ne kadar sınırlı olduğunu, gerçek güvenliğin sadece hazırlıkla sağlanabileceğini hepimize bir kez daha gösterdi.

Kamçatka depremi, dünyada kaydedilen en büyük sekizinci deprem olarak listelere geçti. Bu büyüklükte bir sarsıntının, deniz tabanında ve seyrek nüfuslu bir bölgede gerçekleşmiş olması belki de bir felaketi önledi. Ancak aynı büyüklükte bir depremin Marmara Denizi'nde, Ege kıyılarında ya da herhangi bir yoğun yerleşim bölgesinde yaşanması durumunda karşılaşacağımız tabloyu tahayyül etmek bile ürkütücü.

Kamçatka bize sadece bir jeolojik veri sunmadı. Bize aynayı tuttu. Afetlere ne kadar hazırlıklıyız? Erken uyarı sistemlerimiz yeterli mi? Binalarımız, köprülerimiz, okullarımız, hastanelerimiz ne durumda? Toplumun afet farkındalığı ne seviyede?

Depremler, insan yapımı değil. Ama yıkımın boyutunu insan belirliyor. Hazırlıksızlık, bir doğal olayı afete çeviren temel etkidir. Bu yüzden afet yönetimi sadece teknik bir konu değil, aynı zamanda bir siyasi irade, bir toplumsal bilinç ve bir insanlık görevidir.

Kamçatka'daki sarsıntı, yalnızca Rusya'nın değil; Türkiye'nin, Japonya'nın, Şili'nin, Endonezya'nın ve dünyanın geri kalan tüm sismik bölgelerinin kulağında çınlamalı. Çünkü yerküre konuşuyor ve biz hâlâ yeterince dinlemiyoruz.

Unutmayalım: Depremler kader değil, ihmallerin bedelidir.

YATAN HASTALAR İÇİN DEPREMDE ZARAR AZALTMA KILAVUZU

AYŞEN
GÜMRÜKÇÜ ÇETİNER

Yüksek Mimar,
Afet Yönetimi Uzmanı

Deprem herkesin önlem almak istediği, zararından kaçınmak istediği bir gerçek. Deprem gerçeğinde daha hassas olan bir grup da özellikle yaşlılar, yatan hastalar ve hasta yakınlarıdır. Bu durumda çok açık bir konu var; depreme deprem sırasında hazırlanılmaz, öncesinde önlem alınır. Dolayısıyla önlem almamış herkes deprem sırasında eşittir. Çünkü deprem sırasında hareket edecek bir ortam söz konusu olmayacaktır. Daha çok, yatan hastalar için hazırlanan bu kılavuz, herkesin kendisi için bir fayda alacağı şekilde hazırlanmıştır.

Deprem Öncesinde;

- Hastanın durumunu açıklayan bir raporu ile birlikte illerdeki afet koordinasyon birimlerine, valilik ve ilgili belediyeye başvuruda bulunarak, acil durumlarda destek talebi önceden belirtilmelidir. Bunu herhangi bir afet beklemeksizin, günlük elektrik kesintisine karşı da yapmak hasta yaşam kalitesi için gereklidir.

- Evler, yaşanan-çalışılan alanları depreme hazırlıklı hale getirmek için aşağıdaki yönergeler takip edilebilir, çevrede risk görülen diğer faktörler ortadan kaldırılabilir; o Evlerde ve benzeri mekânlarda geçiş alanları, kapı genişlikleri sedyenin geçebileceği boyutlara göre genişletilmelidir,

- Devrilebilecek her türlü eşya sabitlenmelidir. Bu önlem; deprem sırasında hasta üzerine bir eşya düşmesini önleyebileceği gibi, deprem sonrası tahliye sırasında tahliyeyi önleyecek bir engel çıkmasını ve yaralanmaları da önlemeye yardımcı olacaktır.

- Hasta yatağının üzerine devrilmesi muhtemel eşyaların yerleri değiştirilmelidir, yatak duvar rafı altına yerleştirilmemelidir,

- Hasta yatağı mutlaka tekerlekli; ancak tekerlekleri kilitli olmalıdır,

- Kablo, hortum, şişeler, ilaçlar düzenli ve ayağa takılmayacak şekilde yerleştirilmelidir,

- Hasta yatağı pencereden bir insanın araya girebileceği mesafede uzaklaştırılmış olmalıdır. Bu yerleşim, hem hastanın manzara izlemesine olanak sağlayacak, hem de olası cam

kırılmalarında hastanın tehlikeden uzak kalmasına yardımcı olacaktır. Hasta cam kenarından ayrılmak istemezse yere kadar tül, tül de istemezse şeffaf saydam folyolar ile cam kaplanabilir.

- Dolap kapaklarına kolay açılmayı önleyecek kilit takılmalıdır,
- Üst dolaplara ağır ve cam nesneler yerleştirilmemelidir (Cam tepsi-tencere gibi), bu tüm ev halkının güvenliği için gereklidir.
- Hasta yatağı arkasında/göremeyeceği noktalarda; sarsıntı sırasında ses çıkartacak nesneler bulundurmamaya özen gösterilmelidir. Müdahale edemeyeceği sesler, hastada panik duygusunu tetikleyebilir.
- Balkon kenarlarında saksı gibi nesneler bırakılmamalıdır,
- Her evde afet durum planı çalışması ve tahliye senaryoları hazırlanmalıdır. Hasta, normal bir günde evden rahat çıkartılamıyorsa, acil durumlarda bunun daha zor olacağı akılda bulundurulmalıdır.
- Evde, bu senaryolar üzerinden tatbikatlar yapılmalı, tekrar tekrar yapılan tatbikatlar deprem anındaki panik duygusunu azaltacaktır.
- Evin, apartmanın girişi daima araç yanaşabilecek kadar ferah olmalıdır.
- Merdivenlerin sedyenin dönüşüne müsait olması, değilse dışarı tahliye için kullanılabilecek ikincil çıkışların belirlenmesi gerekmektedir.
- Hasta sandalye ile tahliye edilebiliyorsa gelen ekiplere ön bilgilendirme yapılmalıdır.
- Elektrik kesintisine karşı Jeneratör + Kesintisiz Güç Kaynağı (UPS) bulundurulmalıdır.
- Evlerde doğalgaz sızıntısına karşı sismik gaz detektör taktırılmalıdır,
- İlk yardım öğrenmek ev halkına acil müdahale için önem taşımaktadır. Evde, kolay ulaşılabilir bir alanda ilk yardım kiti bulundurulmalıdır,

Dışarıda; site içinde ve diğer;

- Site yönetiminden/muhtarlıktan afet yönetimi ile ilgili bilgilendirme talep edilmelidir, hastanın durumundan haberdar olmaları sağlanmalıdır,
- Öngörülen riskler ve alınması gereken önlemler yönetimler ile paylaşılmalıdır,
- Risk haritası ve acil eylem planı belediyelerden talep edilmelidir,
- Semt içerisindeki acil durum toplanma alanları öğrenilmelidir,
- Sitede/okulda vd alanlarda deprem anında gaz kesici sistemlerin yerleşimi talep edilmelidir,

Tüm bu tedbirlere ilave olarak;

- Deprem çantaları hazır bulundurulmalıdır. Çanta, evden çıkışta tahliye yolu yakınında ve/veya arabada muhafaza edilmelidir. İçinde ilave olarak ilaçlar, mamalar, aspire sondaları, hijyenik ürünler, hasta ve ev halkına ait bilgi-belge-raporlar ve acil ilk birkaç gün ihtiyaç olacak her şey yedeklenmelidir. Her 6 ayda bir çantalar kontrol edilmeli ve gerekenler yenilenmelidir. Mümkünse yedek bir cep telefonu hattını ve cep telefonu da çantada hazır bulundurulmalıdır.

Deprem Anında;

- Panik yapmayın, panik hasta ve hasta yakınını hataya sürükleyebilecek ve doğru davranmayı engelleyebilecek bir şok hali ortaya çıkartacaktır,
- Hastanın yanında depreme yakanılırsa, deprem anında mümkün olduğunca hasta ile konuşmak, hasta konuşamıyorsa da yakınının sesini duymak hastayı sakinleştirecektir.
- Deprem anında hasta yatağının tekerlekleri kilitli ise sabit bir mobilya kadar hareket edecektir. Tekerlekler rutin dönemde kilitli tutulmalıdır,
- Depremin geçmesi uygun şekilde beklenmeli, çök-kapan-tutun yöntemi uygulanmalıdır, bu sırada sesli olarak telkinde bulunmak hastaya güven verecektir, "Buradayım, yanıdayım..."

Deprem Sonrasında,

- Deprem sarsıntıları kesildiği anda, ilk önce kişi kendisini muayene ederek herhangi bir yaralanması olup olmadığını kontrol eder, yara varsa ve ilkyardım çantası ulaşılabilir noktadaysa kişi ilk önce kendi yarasına müdahale edebiliyorsa etmelidir,
- Yaralanma kontrolü hasta için tekrarlanır, yaralanma durumunda panik yapmadan müdahale edilebiliyorsa ilk yardımı yapılır, aksi halde müdahale etmeden; sadece kanama varsa turnike uygulayarak ya da ekip gelene kadar bası yaparak kan durdurulmaya çalışılmalıdır,
- Deprem sonrası panik ile dışarı kaçmaya çalışılmamalıdır, tahliye yollarının, merdivenlerin sağlam olduğu kontrol edilir, asansörler asla kullanılmaz,
- Ortam karanlık ise, hareket e edilebilecek durumda ilk önce el yordamı ile geçilebilecek alanlar kontrol edilmelidir.
- Ayaklar güvenceye alınmadan adım atılmamalı ulaşılabiliriyorsa ayakkabı ya da terlik giyilmelidir,
- Olası bir gaz kaçağına karşı elektrikler açılmamalı ve ateş yakılmamalıdır, eve önceden taktırılacak

gaz kesici sistemler ile gazı kesmiş olsa da dışarıda sızıntı olmuş olabileceğini unutulmamalıdır,
- Tahliyeyi kişi kendi imkânları ile yapamayacak durumdaysa yardımı ve tahliye ekiplerini beklemek olası yaralanmaları azaltacaktır,
- Hane halkı ve hastayı en güvenli şekilde tahliye etmeleri için, ihtiyaç duydukları bilgiler tahliye ekipleri ile paylaşılmalıdır,

- Sağlık birimine ulaşıldığında hastanın durumu tekrar sağlık birimindeki ekiplere dikkatlice açıklanmalıdır,
- Unutulmamalıdır, bu gibi acil anlarda kaos ve panik her yerde mevcut olacaktır, sakın kalmaya çalışmaya çalışılmalıdır.

Depremler ders çıkarmak için bir hatırlatmadır...
Önlem almak, korku ile yaşamaktan her zaman daha iyidir.

Sevgili Okurlarımız;

AKAY Afet E-Dergisinde yayınlanmasını istediğiniz **Bildiri, Makale ve Teknik yazılarınız Times News Roman formatında, tek satır paragraf aralığında; tablo, şekiller, kaynakça dahil, en fazla 7 sayfa olmalıdır.** Yayınlanması istenilen yazılarınızı AKAY Derneğimize ait akaydernegi@gmail.com veya info@akay.org.tr elektronik posta adresine en geç her ayın 15'ine kadar gönderilmelidir.

AFETLE İLGİLİ RAPORLAR VE BİLİMSEL YAYINLAR

1- [Deprem Müdahale ve İyileştirme Alanında Yerel Sivil Toplum ve Koordinasyon Ağlarının Haritalandırılması Raporu](#)

2- [Türkiye’de Deprem Sonrası Sosyoekonomik Toparlanma Raporu](#)

3- [Deprem Bölgesinde Yerelin Liderliğinde Güçlenme](#)

4- [TMMOB Kahramanmaraş Depremleri Raporu](#)

5- [Türkiye’de Doğal Afetler Konulu Ülke Strateji Raporu](#)

6- [2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu](#)

7- [Dünya Bankası Küresel Afet Sonrası Hasar Tahmini Raporu](#)

8- [UNICEF İnsani Durum Raporları \(6 Şubat 2023 Depremleri\)](#)

9- [İklim Değişikliği, Hidrometeorolojik Afetler ve Afet Yönetimi](#)

10- [Afetlere Karşı Dirençli Bir Türkiye için Türkiye Ulusal Risk Kalkanı Modeli raporu](#)

11- [6 Şubat Afet Bölgesi Mevcut Durum Değerlendirmesi Ve Gelişim Önerileri Raporu](#)

12- [İTÜ 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Deprem Raporu](#)

13- [Afet Riskini Azaltma Küresel Değerlendirme Raporu \(2025\)](#)

GÜVENLİ YAŞAMAYI ÖĞRENİYORUM: SELLER

AHMET KÖSE

AKAY Derneği &
Yayın Kurulu Başkanı

Sel, ülkemizde en sık görülen doğal afetlerden biridir. Her kentte ve bölgede meydana gelebilir. Sel şu durumlarda oluşur:

- Şiddetli yağmurlarda
 - Dereler, çaylar ve nehirler taşıdığına
 - Denizler büyük dalgalar ile kıyıları su altında bıraktığında
 - Karlar çabuk eridiğinde • Barajlar ya da setler yıkıldığında
- Seller, 1-2 cm derinlikte olabileceği gibi bir evin çatısını geçebilecek kadar derin de olabilir. Seller ile sadece etrafı su basmaz; aynı zamanda sel ile beraber akan çamur ve diğer diğer maddeler de büyük problemlere neden olur. Seller, genellikle geceleri daha çok can ve mal kaybına neden olur (Resim 1).

Resim 1

Seller; bina, bahçe ve tarlalara zarar verebildiği gibi erozyon, ormansızlaşma gibi sorunlara da yol açar. Elektrik, gaz ve su şebekeleri ile birlikte ulaşım sistemlerinde hasara neden olabilir. Sel sularına giren çocuklar sulara kapılarak boğulabilir. Sel tehlikesini dikkate almadan kurulan yerleşim bölgeleri bu doğa olayının sık sık bir afete dönüşmesine neden olabilmektedir.

Seller, her zaman yağmur yağan yerlerde görülmez. Tüm gün boyunca güneşli olan bir yer, uzaklardan gelen sel suları tarafından zarar görebilir. Bu nedenle, meteorolojik uyarılara ve gök gürültülerine güneşli günlerde bile dikkat etmeliyiz. Sellere karşı hazırlıklı ve sellerden korunma konusunda da bilgili olmalıyız. Seller, oluşum süreleri bakımından sel ve ani sel olarak ikiye ayrılır. Kısa süre içinde oluşan sellere ani seller denir.

Akarsuların su düzeyi şiddetli yağışların başlamasından sonraki bir saat ya da daha kısa bir süre içinde çok hızlı bir şekilde yükselebilir. Özellikle ani sellerde, dere ve nehirlerin aşağı kısımlarında yaşayanların uyarılması ve bu bölgelerin boşatılması için en fazla bir saatlik bir süre vardır. Bu yüzden, bu bölgelerde yaşayanların olası bir sel tehlikesi karşısında bölgeyi en geç bir saat içinde boşaltabilecek şekilde hazırlıklı olması gerekir. Sel ihbarları iki aşamalı yapılabilir:

1. Sel veya ani sel gözetlemesi (izlenmesi): “Belirtilen süre içinde, gözetleme alanındaki suların taşarak alçak yerleri basma ihtimali var, hazırlıklı ol!” anlamındadır.

Resim 2

2. Sel veya ani sel uyarısı: “Sel şu an oluşmakta veya her an oluşabilir, derhâl önlemini al!” anlamındadır. Ayrıca yerel yönetimler sizi bu konuda sivil savunma sirenleri ile de uyarabilir. Sel uyarısı yapıldığında dere yatakları gibi sel tehlikesindeki yerler anında terk edilmelidir. Önceden sel gözetleme uyarısı ile bilgilendirilmiş insanlar, bu tehlikeye karşı hazırlıklı olduklarından paniğe kapılmadan tehlike bölgesinden uzaklaşabilirler.

Sel uyarısı ile bulunduğunuz bölgeyi boşaltmanız istenebilir. Böyle bir uyarı duyarsanız, bir büyüğünüze söyleyerek varsa hayvanlarınızın güvenliğini sağlayın. Etrafınızda bu konuyu konuşacak bir büyüğünüz yoksa hemen yüksek bir yere çıkın (Resim 2).

Kaynak

https://genckizilay.org.tr/media/15297/38-84622582_gyogrenci-kitabi.pdf

www.akay.org.tr